

Ale kommun

Granskning av valnämnden

Building a better
working world

Innehåll

1. Samlad bedömning	3
1.1. Bedömning utifrån revisionsfrågorna.....	3
1.2. Slutsats och identifierade förbättringsområden	3
2. Inledning	5
2.1. Syfte och revisionsfrågor	5
2.2. Avgränsningar	5
2.3. Ansvarig nämnd.....	5
2.4. Revisionskriterier	5
2.5. Metod	5
3. Iakttagelser	6
3.1. Organisation och uppdrag.....	6
3.2. Organisering av val i Ale kommun	6
3.3. Rekrytering av röstmottagare.....	7
3.4. Utbildning av röstmottagare	8
3.5. Ny lagstiftning	9
3.6. Lokaler.....	9
3.7. Köbildning.....	10
3.8. Vår bedömning	10
Bilaga 1: Bakgrund.....	13
Bilaga 2: Revisionskriterier	14
Bilaga 3: Källförteckning	16

1. Samlad bedömning

1.1. Bedömning utifrån revisionsfrågorna

Revisionsfrågor	Bedömning
<i>Har nämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning för att de allmänna valen ska kunna genomföras på ett rättssäkert och i övrigt tillfredsställande sätt?</i>	Ja, i huvudsak. Granskningen visar att antalet röstmottagare i allt väsentligt varit tillräckligt för att genomföra valet på ett rättssäkert och effektivt sätt. Samtliga röstmottagare har genomgått utbildning enligt vad som anges i vallagen. Det finns dock ett av valkansliet identifierat behov av att utöka antalet röstmottagare inför kommande val för att förbättra arbetsmiljön för röstmottagare. I vår mening finns förbättringsområden gällande vallokalernas storlek och utformning.
<i>Har nämnden vidtagit tillräckliga åtgärder för att genomföra valet i enlighet med den nya lagstiftningen?</i>	Ja, i huvudsak. Valnämnden har införskaffat avskildhetsskärmar för att uppfylla vallagens krav på att valedlar ska väljas i enskildhet. Någon analys har dock inte genomförts för att förstå effekterna på flödet i vallokalerna. I likhet med många andra platser i Sverige orsakade avskildhetsskärmarna köbildning i flera vallokaler.

1.2. Slutsats och identifierade förbättringsområden

Granskningen syfte har varit att bedöma om valnämnden säkerställt ett rättssäkert och effektivt genomförande av valet 2022. Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte och grunderna för ansvarsprövning är att valnämnden i huvudsak säkerställt ett rättssäkert och effektivt genomförande av valet 2022. Granskningen visar att flera valdistrikt hade väsentlig köbildning under valdagen. Indikationer på att köbildning skulle kunna uppstå kom dock så pass nära inpå valdagen att nämnden inte hade förutsättningar att vidta åtgärder för att förebygga köbildning. Utifrån dessa förutsättningar bedömer vi att valnämnden i huvudsak har fullgjort sitt uppdrag.

I vår mening kan en omfattande köbildning på sikt få en negativ påverkan på valdeltagandet. Även om valdeltagandet påverkas marginellt riskerar detta att minska allmänhetens förtroende för det demokratiska systemet. I vår mening är det därför väsentligt att nämnden inför kommande val genomför de verksamhetsanpassningar som krävs för att minimera risken för väsentlig köbildning. En tydlig målbild kring maximal kötid för röstning kan vara ett första steg i ett sådant arbete. Vidare bör ändamålsenligheten i vallokaler och behovet av röstmottagare analyseras vidare.

Utifrån granskningen lämnar vi nedanstående rekommendationer till valnämnden:

- ▶ Säkerställ att de krav och förväntningar som ställs på röstmottagare tydliggörs i rekryteringsprocessen
- ▶ Analysera behovet av antal röstmottagare för respektive valdistrikt

- ▶ Tillse att tillräckliga åtgärder vidtas för att förebygga väsentlig köbildning i kommande val genom att utreda behovet av lokaler
- ▶ Tydliggör målbilden kring maximal kötid för röstning inför kommande val
- ▶ Tillse att de vallokaler som används är ändamålsenliga och möjliggör de verksamhetsanpassningar som krävs för att förebygga köbildning

2. Inledning

Kommunens revisorer har bedömt det som väsentligt att granska huruvida valnämndens arbete bedrivs på ett rättssäkert och effektivt sätt. Bakgrunden till granskningen beskrivs närmare i bilaga 1.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om valnämndens arbete bedrivs på ett rättssäkert och effektivt sätt.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Har valnämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning för att de allmänna valen ska kunna genomföras på ett rättssäkert och i övrigt tillfredsställande sätt?
 - Fanns tillräckligt många röstmottagare?
 - Har samtliga röstmottagare fått lämplig utbildning?
 - Fanns ändamålsenliga lokaler för genomförandet av valet?
- ▶ Har valnämnden vidtagit tillräckliga åtgärder för att genomföra valet i enlighet med den nya lagstiftningen?

2.2. Avgränsningar

Granskningen avgränsas i enlighet med ställda revisionsfrågor.

2.3. Ansvarig nämnd

Granskningen avser valnämnden.

2.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna för denna granskning kommer i huvudsak att utformas med utgångspunkt från följande:

- ▶ Kommunallagen (2017:725) 6 kap som innehåller bestämmelser om styrelse och nämnders ansvar.
- ▶ Vallagen (2005:837) som innehåller bestämmelser om genomförande av allmänna val
- ▶ Valnämndens reglemente i Ale kommun

Revisionskriterierna beskrivs närmare i bilaga 2.

2.5. Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer. Källförteckning och intervjupersoner framgår av bilaga 3.

3. Iakttagelser

3.1. Organisation och uppdrag

Valnämnden ansvarar enligt vallagen för att genomföra allmänna val till kommun, landsting och riksdag som äger rum vart fjärde år. Nämnden ansvarar även för valen till EU-parlamentet som äger rum vart femte år samt folkomröstningar.

Enligt reglemente för valnämnden i Ale kommun fullgör nämnden de uppgifter som enligt vallagen, lagen om kommunala folkomröstningar och folkomröstningslagen ankommer på kommun. Valnämnden har bland annat till uppgift att utse röstmottagare, besluta om vallokaler, arrangera förtidsröstningen inom kommunen och genomföra den preliminära räkningen av rösterna på valkvällen.

Valkansliet ansvarar för den praktiska planeringen och genomförandet av allmänna val. Kansliet består av fyra tjänstepersoner och leds av kanslichefen.

3.2. Organisering av val i Ale kommun

Ale kommun består av 18 valdistrikt, samtliga valdistrikt bemannas vardera av sju röstmottagare inklusive en ordförande och en vice ordförande. Ordförandes uppdrag är att leda arbetet i valdistriktet genom att exempelvis bestämma rotering av arbetsuppgifter och planera in raster. Vice ordförande innehar denna roll när ordförande inte tjänstgör.

Vid genomförandet av valet 2022 fanns totalt tio personer i reserv om någon röstmottagare skulle få förhinder att delta vid valdagen. Fem reserver blev enligt uppgift inkallade för att arbeta på valdagen. I intervju uppges att det finns behov av fler reserver inför kommande val för att minska sårbarhet i bemanning.

Antal röstberättigade varierar mellan distrikten. Alafors är det största distriktet med 1634 röstberättigade¹. Älvängen norra är det minsta distriktet och har 1008 röstberättigade. Under valdagen uppstod köbildning i flera distrikt. Alafors hade längst köer och var det enda distriktet där röstningen inte avslutades i tid². Mindre omfattande köbildning uppstod även i distrikten Nödinge östra och södra och Skepplanda östra som också har ett högt antal röstberättigade i jämförelse med andra distrikt. I intervjuer framförs att det finns behov av att utöka antal röstmottagare per distrikt med en person då antal röstberättigade i kommunen har vuxit³. I diagram 1 nedan redovisas antal röstberättigade per röstmottagare för respektive distrikt. Som framgår av diagrammet varierar antalet röstberättigade per röstmottagare mellan de olika valdistrikten.

² Enligt intervju översteg kötiden en timme vid vissa tider på valdagen.

³ Antalet röstberättigade har ökat med drygt 1500 personer sedan valet 2014.

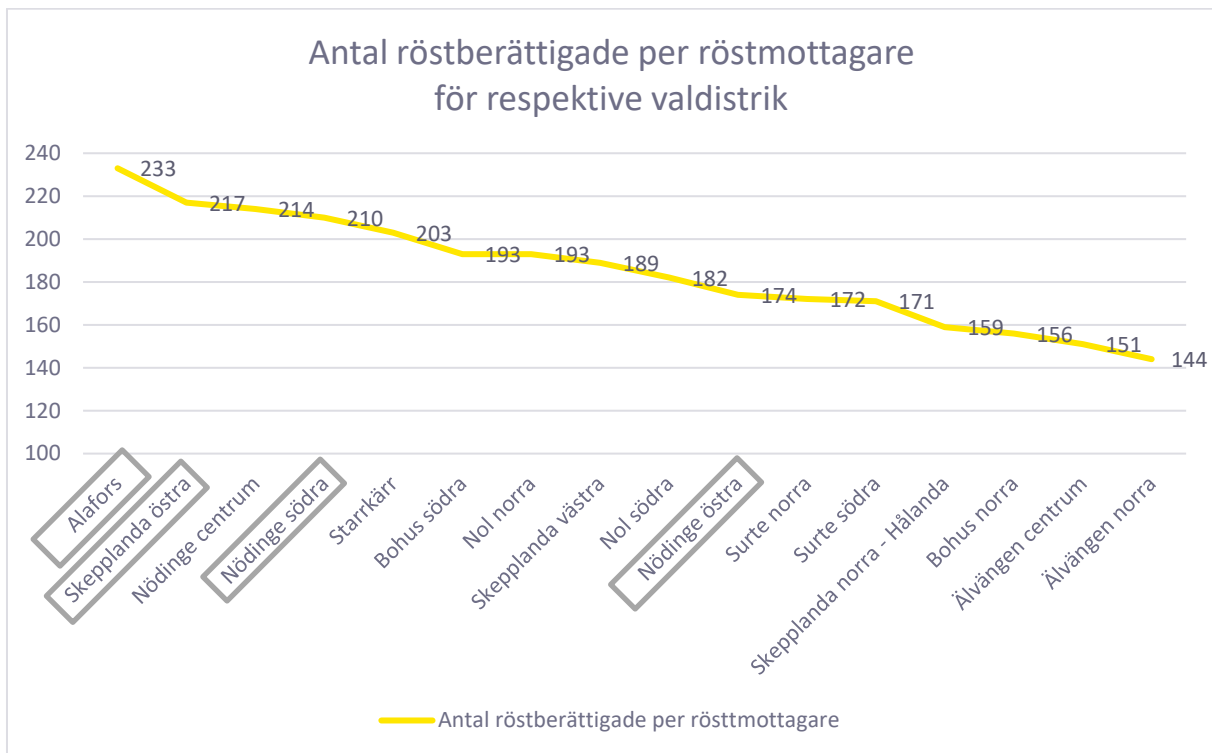

Diagram 1. Antal röstmottagare röstberättigade i Ale kommuns valdistrikt

Valkansliet har genomfört en enkät med röstmottagare efter valet. Av enkäten framgår att flera röstmottagare upplevt arbetsdagen som stressig. I intervju uppges att ett större antal röstmottagare skulle bidra till en bättre arbetsmiljö med ökade möjligheter till raster och en jämnare fördelning av arbetet.

3.3. Rekrytering av röstmottagare

Det är valnämnden som ansvarar för att rekrytera röstmottagare, ordförande och vice ordförande som ska arbeta med förtidsröstning och röstning i vallokal på valdagen.

Rekryteringen av röstmottagare inleddes i januari 2022. Rekrytering skedde genom annonsering på kommunens hemsida, personer som tidigare arbetat som röstmottagare kontaktas också via mail. Ett antal avhopp skedde bland de som rekryterats som röstmottagare. I intervju uppges att avhoppet främst antas bero på att rekrytering inleddes så pass långt innan valdagen.

Valmyndigheten rekommenderar att politiker på valbar plats i något av valen inte bör arbeta som röstmottagare. I intervju anges att Ale kommun följt denna rekommendation utan undantag⁴.

Flera röstmottagare har i enkätsvar uppgett att de var trötta, saknade fler raster och inte hade förutsett hur lång arbetsdagen skulle vara. Det framkommer i intervjuer att det kan finnas behov

⁴ I två fall fick folkvalda hoppa in som ordförande men ingen av dessa stod på valbar lista enligt intervju.

av att ytterligare tydliggöra de arbetsuppgifter en röstmottagare har och omfattningen av dessa i rekryteringsprocessen.

Ersättningen till ordförande och vice ordförande i Ale är lägre än i andra närliggande kommuner. Gällande ersättningen till röstmottagare har endast Partille ett lägre arvode. Röstmottagare i Ale har ett arvode på 2 574 kr, ordförandes ersättning uppgår till 3 718 kr och vice ordförande 3 217 kr. I diagram 2 nedan redovisas arvoden till valarbetare i Ale och närliggande kommuner

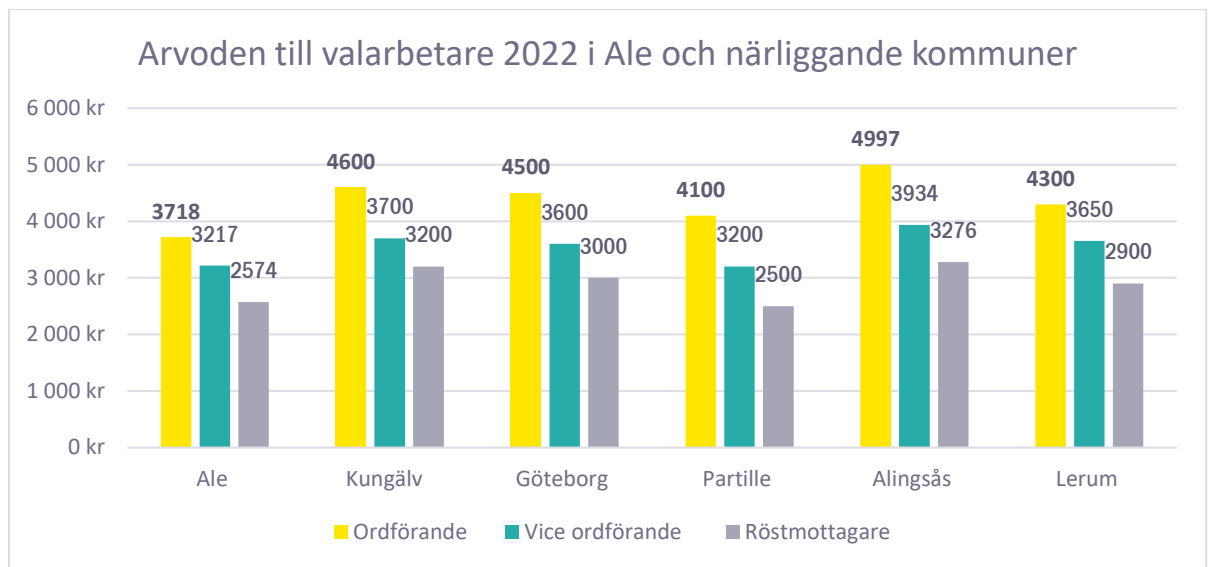

Diagram 2. Arvoden till valarbetare i Ale och närliggande kommuner 2022

Att arvodet är mindre i Ale medför enligt intervjuer utmaningar i rekryteringen då kommunen konkurrerar med andra närliggande kommuner om röstmottagare, i första hand gällande personer som kan arbeta i rollerna som ordförande och vice ordförande. I den analys som valkansliet har tagit fram efter valet finns ett förslag om att anpassa arvodet till andra närliggande kommuner.

3.4. Utbildning av röstmottagare

I vallagen anges att röstmottagare endast får förordnas utifall denna har fått sådan utbildning som krävs för uppdraget. Vid utbildningen ska utbildningsmaterial som tillhandahålls av valmyndigheten användas. I Ale har utbildningar för röstmottagare genomförts vid flera tillfällen.

Kontroll av närvarolista från de utbildningar som har genomförts visar att samtliga röstmottagare som erhållit arvode för arbete på valdagen har genomgått den obligatoriska utbildningen.

I valnämndens riskanalys inför valet 2022 har risken för misstag vid röstmottagning identifierats som en av de mest väsentliga riskerna. I internkontrollplan framgår de kontrollmoment som skall vidtas för att minska risken såsom kontroll av regelefterlevnad. I intervju beskrivs att en åtgärd har varit att vid utbildningstillfällena framhålla vikten av att följa valnämndens manual

för röstmottagning såsom att alltid använda linjal vid markering i röstlängden⁵. Kontroll av regelefterlevnad har genomförts, inga felmarkeringar förekom under valet 2022 enligt uppgift⁶.

3.5. Ny lagstiftning

Den 1 februari 2022 trädde en ny lagstiftning i kraft som syftar till att stärka väljarnas skydd vid röstmottagningen och stärka skyddet för valhemligheten. Den nya lagstiftningen innebär att valsedlarna ska plockas i avskildhet bakom skärmar med skydd från insyn från andra personer i lokalen. Utöver detta rekommenderar valmyndigheten att valkuverten delas ut till väljaren efter att väljaren tagit sina valsedlar bakom avskärmningen

I intervju framgår att kansliet köpt in avskildhetskärmarna för att fullgöra kravet enligt den nya lagen samt delat ut kuvert efter val av valsedlar enligt valmyndighetens rekommendation. Skärmarna uppges ha fungerat bra gällande ändamålet att stärka valhemligheten. Det framgår dock i intervjuer att ingen närmare analys har genomförts för att bedöma vilken effekt avskildhetskärmarna skulle kunna ha på flödet i vallokaler. I likhet med många andra platser i Sverige orsakade avskildhetskärmarna köbildning i flera vallokaler.

3.6. Lokaler

Valnämnden ansvarar för att det inom kommunens geografiska ansvarsområde finns lämpliga vallokaler. I intervjuer uppges att det är en stor utmaning att hitta ändamålsenliga lokaler i kommunen.

En lokalinventering utfördes innan valet för att säkerställa lokalers tillgänglighet. I intervju beskrivs att kommunen i enlighet med valmyndighetens rekommendationer har använt vallokaler utan politisk eller religiös koppling.

Av intervjuer och dokumentation framgår att det uppstod flaskhalsar vid olika moment på valdagen såsom vid val av valsedlar. Dokumentstudier visar att ingen närmare analys av lokalers storlek och möjligheter att främja ett bra flöde har genomförts innan valdagen.

I Ale kommun förekommer det i ett antal fall att två valdistrikt är belägna i samma vallokal. Detta uppges ha fungerat väl med undantag av valdistrikten Nödinge Södra och Nödinge Östra. Under vissa tider på valdagen gick köerna till de båda distrikten ihop vilket skapade otydlighet för väljarna. Skyltningen hade kunnat förbättras i detta fall för att tydligare visa var väljarna skulle köa.

Valkansliet har utfört en analys av genomförandet av de allmänna valen 2022. I analysen utvärderas samtliga vallokaler som använts. I analysen bedöms att två vallokaler behöver

⁵ En röstlängd utgör en förteckning över alla som har rösträtt i ett val eller folkomröstning.

I svenska val och folkomröstningar tas en röstlängd fram 30 dagar innan ett val och innehåller endast de personer med rösträtt i det kommande valet.

⁶ Felmarkering innebär att fel väljare prickas av i röstlängden. En väljare som redan är avprickad får inte rösta. Om en röstmottagare prickar av fel kan därmed leda till att en väljare fråntas rätten att rösta.

bytas ut för kommande val. Vallokalerna i fråga är Nolbäckens förskola och Starrkärrs bygdegård.

Den nya lagstiftningen där valsedlarna ska plockas i avskildhet bakom skärmar ställer krav på större lokaler. Ett förslag från valkansliet är att i kommande val använda idrottshallar. Det framförs dock att tillgängligheten eventuellt kan minska om idrottshallar används. Närheten till vallokaler uppges även vara viktig för väjarna.

I intervjuer framförs att samarbetet mellan förvaltningar i huvudsak har fungerat väl. Valkansliet ser dock ett behov av att förbättra samverkan med kommunens övriga verksamheter vad gäller användandet av verksamhetslokaler för röstning. Det finns enligt valkansliet ett behov att skapa en samsyn i kommunen kring att valet är en angelägenhet som berör hela kommunen.

3.7. Köbildning

Valmyndigheten har kontinuerligt skickat ut nyhetsbrev till kommunerna inför valet 2022. I nyhetsbrevet den 9 september meddelade valmyndigheten att kommunerna behövde förbereda sig på köbildning vid valdagen. Myndigheten rekommenderade att röstmottagarna att upprätta en plan för hur en eventuell köbildning skulle hanteras under valdagen. Flera valdistrikt hade långa köer under valdagen. Vid vissa tillfällen uppges köerna ha varit timslånga. Vid ett distrikt avslutades röstmottagningen först klockan 21.10.

I den analys som valkansliet genomfört efter valet 2022 har avsaknaden av fler valsedelställ identifierats som den primära orsaken till köbildningen. I intervju uppges att det inför kommande val finns behov av fler skärmar för att förebygga köbildning. I intervju lyfts även att den nya rutinen där kuvert delas ut efter att väljaren tagit sina valsedlar bidrog till flaskhalsar.

Av intervjuer framgår att ingen analys kring hantering av eventuellt köbildning har genomförts på ledningsnivå eller bland valarbetare i valdistrikten. Det uppges att det noterats viss köbildning vid förtidsröstningen men att den väsentliga köbildning som uppstod vid valdagen inte förutsetts. I intervju anges att kommunikationen från valmyndighet kom så pass sent att möjligheter saknades för att förändra planeringen utifrån denna information.

3.8. Vår bedömning

- ▶ ***Vi bedömer att valnämnden i huvudsak säkerställt tillräckligt många röstmottagare***

Enligt vallagen 3 kap. ska det för varje valdistrikt utses minst fyra röstmottagare, varav en ordförande och en ersättare för ordföranden. På varje röstmottagningsställe ska det finnas så många röstmottagare som behövs för att röstmottagningen ska kunna genomföras.

I samtliga distrikt fanns sju röstmottagare inklusive ordförande och vice ordförande. Granskningen visar att 17 av 18 valdistrikt har avslutat röstningen i tid. Valkansliet har identifierat ett behov av ytterligare en röstmottagare per vallokal för att förbättra arbetsmiljön för röstmottagare. Vi konstaterar dock att antalet röstberättigade varierar väsentligt mellan distrikten. Detta bör i vår mening beaktas vid ett eventuellt beslut om att utöka antalet röstmottagare. Vidare noterar vi att det vid genomförandet av valet endast fanns tio

röstmottagare i reserv. Beaktat antalet vallokaler och erfarenheter från pandemin innebär antalet reserver en sårbarhet. Flera röstmottagare var inte medvetna om omfattningen av det arbete som de förväntades utföra på valdagen. Valkansliet har identifierat ett behov av att klargöra detta i rekryteringsprocessen. Vidare framgår att Ale kommuns ersättning till valarbetare är lägre än närliggande kommuner vilken kan utgöra en försvårande omständighet vid rekryteringen.

► **Vi bedömer att valnämnden har säkerställt att samtliga röstmottagare fått lämplig utbildning**

Enligt vallagen 3 kap. ska samtliga röstmottagare genomgå utbildning. Vid utbildningen ska det utbildningsmaterial som tillhandahålls av den centrala valmyndigheten användas.

Granskningen visar att samtliga röstmottagare genomgått utbildning. Utbildningen har utgått från valmyndighetens material. Granskningen visar att inga felmarkeringar i röstlängden har konstaterats i samband med röstmottagningen, detta indikerar att röstmottagare har haft en god kännedom om arbetssätt och rutiner för att minimera risken för misstag.

► **Vi bedömer att valnämnden delvis säkerställt tillgång till ändamålsenliga vallokaler**

Enligt vallagen 4 kap. ska varje kommun se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som vallokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta. En röstningslokal ska vara tydligt avgränsad och även i övrigt lämpad för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen.

Granskningen visar att ett antal av de lokaler som använts vid valet 2022 inte varit ändamålsenliga. I första hand gällande lokalernas storlek. I granskningen framkommer att vissa lokaler inte har haft kapacitet att hantera den köbildning som uppstod under valdagen. Vid en vallokal har väljare behövt köa utomhus vilket kan innebära risk för lägre valdeltagandet vid dålig väderlek. Vid en vallokal där två distrikt var belägna i samma lokal har skyltningen för att lotsa väljare till rätt distrikt varit otydlig. Valkansliet har identifierat att ytterligare valseedelställ skulle kunna minska köbildning i framtida val, detta skulle dock kräva större lokaler.

► **Vi bedömer att valnämnden i huvudsak vidtagit tillräckliga åtgärder för att genomföra valet i enlighet med den nya lagstiftningen**

Enligt vallagen 8 kap. ska det i anslutning till ett röstmottagningsställe ordnas en lämplig avskärmd plats där valseدلar kan läggas ut och där väljarna var för sig kan ta sina valseدلar utan insyn.

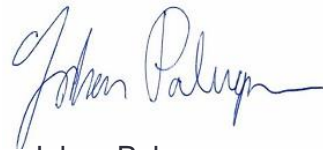
Granskningen visar att avskildhetsskärmar för valseدلar har köpts in till alla vallokaler i enlighet med den nya lagstiftningen. Vi noterar dock att det inte genomförts någon regelrätt analys inför valet av den nya vallagens effekter. Vi konstaterar att det i vissa lokaler uppstod väsentlig köbildning. Indikationer på att köbildning skulle uppstå kom tätt inpå valdagen vilket försvårade nämndens att möjligheter att vidta åtgärder för att bemöta detta. I vår mening kan köbildning

innebära risk för att valdegandet påverkas negativt i kommande val. Vi är av uppfattningen att valnämnden bör fastställa en målnivå kring maximal kötid i vallokalerna.

Göteborg den 12 december 2022

Anna Hellqvist
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Johan Palmgren
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Liselott Daun
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Kvalitetssäkrare
Ernst & Young AB

Bilaga 1: Bakgrund

Valnämnden fullgör kommunens uppgifter enligt vallagen (2005:837) samt de uppgifter som enligt annan lag ska fullgöras av valnämnd. Omfattningen av nämndens verksamhet varierar beroende på om det är valår eller inte.

Kommunens valnämnd är lokal valmyndighet med ansvar för frågor om val i kommunen. Valnämnden ansvarar för det praktiska genomförandet av ett rättssäkert val. Valnämnden ska bland annat tillhandahålla lokaler, anställa och utbilda personal, förvara röster samt ansvara för rösträkningen inom kommunen. En valmyndighet ska agera opartiskt och sakligt.

Valnämnden ansvarar för att rekrytera röstmottagare. Röstmottagare ska medverka till att valet genomförs korrekt, tryggt och säkert. I en vallokal ska det finnas minst tre röstmottagare samtidigt. Alla röstmottagare ska genomgå en obligatorisk utbildning.

Från och med 1 februari 2022 stärks väljarnas skydd vid röstmottagningen. Den nya lagen innebär att valsedlar ska väljas och rösterna göras i ordning i enskildhet. Valnämnderna tar också över ansvaret för att lägga ut samtliga valsedlar i vallokalerna. Under valdagen 2022 orsakade det nya regelverket köbildning till röstlokalerna på flera platser i landet, vilket kan ha haft en negativ påverkan på valdeltagandet.

Ett högt valdeltagande är en förutsättning för demokratins legitimitet och medborgarnas förtroende gentemot rättsstaten. Kommunrevisionen har mot bakgrund av ovanstående bedömt att det som väsentligt att genomföra en fördjupad granskning av valnämndens arbete.

Bilaga 2: Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som används i granskningen för analyser, slutsatser och bedömningar.

Kommunallagen (2017:25)

Enligt kommunallagen (2017:725) 3 kap. 4 § ska fullmäktige tillsätta de nämnder som krävs för att fullgöra kommunens eller landstingets uppgifter enligt lag eller annan författning och för övrig verksamhet. I vallagens 3 kap. 3 § står det att det ska finnas en valnämnd i varje kommun och att denna är lokal valmyndighet med ansvar i kommunen för frågor om val. Därför måste det finnas en valnämnd i kommunen som har ansvar för att valen går rätt till enligt vallagen.

Vallagen (2005:837)

Valnämnden i kommunen är lokal valmyndighet där det åligger ett ansvar för de uppgifter som står i vallagen (2005:837) samt de ändringar i lagen som utfärdades 2019⁷. Som lokal valmyndighet ansvarar nämnden för alla de val som ska hållas eller utlysas enligt vallagen. Det finns även regionala valmyndigheter och en central valmyndighet men dessa ansvarar för andra typer av uppgifter enligt vallagen. Ändringarna som gjordes 2019 syftade bland annat till att röstningen ska bli mer anonym genom regleringar av röstningsförfarandet i och vid vallokalerna.

Nedan listas ett antal uppgifter som valnämnden ansvarar för att säkerställa:

- ▶ Utse personer som i egenskap av röstmottagare tar emot och räknar röster.
- ▶ Tillse att röstmottagare erhållit den utbildning som behövs för uppdraget.
- ▶ Tillse att det finns lämpliga lokaler som vallokaler och röstningslokaler som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta. Vallokaler ska inte ha anknytning till en viss politisk sammanslutning och bör inte ha anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstningen.
- ▶ I anslutning till ett röstmottagningsställe ska det finnas en lämplig avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut och där väljarna var för sig kan ta sina valsedlar utan insyn. Om en sådan plats inte kan anordnas i anslutning till röstmottagningsstället får den i stället ordnas inne i lokalen.
- ▶ I lokalerna ska varje väljare kunna vara ensam bakom en valskärm och välja valsedlar. Därefter ska väljaren lämna valkuverten till röstmottagarna.
- ▶ Väljare som på grund av funktionsnedsättning eller liknande inte själva kan göra i ordning sina röster, ska dock på begäran få hjälp med detta av röstmottagarna i den utsträckning som behövs. En sådan väljare får också anlita någon annan person som hjälper honom eller henne vid röstningen.
- ▶ Se till att det finns tillfredsställande information om lokaler, tillgänglighet och öppettider.
- ▶ Röstmottagarna ansvarar för ordningen på röstmottagningsstället. Den som befinner sig i lokalen eller i ett utrymme intill denna ska rätta sig efter de anvisningar som röstmottagarna ger för att röstmottagningen ska kunna genomföras. Den som inte följer röstmottagarnas anvisningar får uppmanas att tillfälligt lämna lokalen eller utrymmet, om det

⁷ Lag om ändring i vallagen (SFS 2019:923)

är av väsentlig betydelse för genomförandet av röstmottagningen. Kan röstmottagningen på grund av en ordningsstörning inte genomföras får den tillfälligt avbrytas.

- ▶ Ta hand om fönsterkuvert och omslagskuvert för brevröst och föra anteckningar för det som görs. Ytterkuvert från budröster skall förvaras av valnämnden under valperioden.
- ▶ Se till att den preliminära rösträkningen i vallokalen sker omedelbart efter att rösträkningen i vallokalen har avslutats och samtliga valkuvert har lagts i valurnan. Därefter skall röstmottagarna lämna över röstlängden, protokollet, ytterkuvert för budröst och avsedda omslag till valnämnden. Valnämnden skall i sin tur genast överlämna protokoll och avsedda omslag till länsstyrelsen.
- ▶ På onsdagen efter valdagen ska valnämnden hålla sammanträde för att göra en preliminär rösträkning. Detta för att granska och räkna de röster som inte räknats i vallokalerna.

Reglemente för valnämnden (2016-03-07)

Valnämnden ansvarar i kommunen för allmänna val (val till Europaparlamentet, riksdagen, landstinget och kommunfullmäktige) och folkomröstningar. Nämnden fullgör de uppgifter som enligt lag eller annan författning ankommer på valnämnd. Nämnden fullgör de uppgifter som enligt, vallagen, lagen om kommunala folkomröstningar och folkomröstningslagen ankommer på kommun

Bilaga 3: Källförteckning

Dokument

- ▶ Reglemente för valnämnden
- ▶ Delegeringsbeslut röstmottagare
- ▶ Valnämndens protokoll 2021–2022
- ▶ Internkontrollplan & riskanalys 2022
- ▶ Uppföljningsrapport inter kontrollplan
- ▶ Handledning för röstmottagare
- ▶ Kommunens handbok för arbete med val 2022
- ▶ Analys av genomförande av de allmänna valen 2022
- ▶ Fastställande av röstningslokaler
- ▶ Resultat av enkät till röstmottagare
- ▶ Lokalplanering val 2022
- ▶ Verksamhetsplan med budget 2022
- ▶ Verksamhetskyddsanalys inför valet 2022
- ▶ Rutiner, anvisningar och handledning från Valmyndigheten

Intervjuer

- ▶ Valnämndens presidium, 2022-10-26
- ▶ Kanslichef valkansliet, 2022-10-26
- ▶ Kanslisekreterare valkansliet, 2022-10-26